

י' באדר ב', תשפ"ד
20 במרץ, 2024
חוזר מס' ח-06-אא-27

לכבוד

תאגידים בנקאיים וסולקים

הנדון: התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה)

(ניהול בנקאי תקין הוראה מספר 251)

מבוא

1. נוכח מלחמת "חרבות ברזל" שהחלה ביום 7.10.2023, והשלכותיה על הכלכלה בישראל, ועל מנת לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי המצב, הוצאה הוראת הניהול הבנקאי התקין שבנדון.
2. ההתאמות בהוראה שבנדון נועדו לאפשר לתאגידים הבנקאיים שהוראות הניהול הבנקאי הרלוונטיות חלות עליהם את הגמישות העסקית הנדרשת בעת הזו, במטרה להקל על הלקוחות אשר נפגעו ממצב המלחמה. הוראת שעה זו מעודכנת מעת לעת בהתאם לצורך.
3. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, ובאישור הנגיד, הארכתי את תקופת תוקפה של הוראת הניהול הבנקאי התקין שבנדון כמפורט להלן, למעט הסעיפים בהוראה שלא מתקיימות לגביהן נסיבות המצדיקות הארכתם – סעיפים אלה יבוטלו. תיקון ההוראה לא לווה בפרסום דוח לפי חוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב - 2021, לאור הפטור הקבוע בסעיף 34(ג)1 לחוק וזאת בשל חשש לפגיעה ממשית באינטרס מוגן שבשלו נדרשת קביעת האסדרה באופן דחוף ולאור הפטור הקבוע בסעיף 34(ג)5 לחוק שכן התיקון להוראה מאריך את תוקפה לתקופה שאינה עולה על שנה.

עיקרי העדכונים

4. סעיפים 2א, 2ב, 2ג, 3, 4, 5, 5.1, 5א, 5ב, 5.2, א, 6, 6א, 6ג, 8, 9, 9א, 9ב, 10, 11, 12, 13, 13א ו-15 יבוטלו.

דברי הסבר

תוקף ההקלות אשר נקבעו בסעיפים האמורים הסתיים ולא נמצאו נסיבות מוצדקות להארכתו.

תחילה

5. מועד תחילת התיקונים להוראה מספר 251 כמפורט בחוזר זה ביום כ"ב באדר ב' תשפ"ד (1 באפריל 2024).

תוקף

6. תוקף הוראת השעה והתיקונים בה הוארך עד יום כ"ד בסיוון תשפ"ד (30 ביוני 2024), למעט לגבי הסעיפים הבאים:

- א. סעיף 6ב. להוראה, אשר תוקפו עד ל-30.4.2024.
- ב. סעיף 6.i. להוראה, אשר תוקפו הוא עד תום תקופת תוקפן של תקנות התכנון והבנייה (עבודות ומבנים הפטורים מהיתר), (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023.

עדכון הקובץ

7. מצייב דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>

בכבוד רב ,

דניאל חחיאשוילי
המפקח על הבנקים

סניטור

התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חרבות

ברזל" (הוראת שעה)

מבוא

1. מטרת הוראת שעה זאת להעניק הקלות רגולטוריות במספר תחומים, וזאת על רקע התפתחות אירוע מלחמת "חרבות ברזל" שהחל בתאריך 7.10.2023, כדי לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי אירוע זה ולאור השלכותיו הכלכליות האפשריות.

תחולה

2. ההוראה תחול על תאגיד שהוראת הניהול הבנקאי הרלוונטית חלה עליו.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא "מדידה והלימות הון - גישה

סטנדרטית - סיכון אשראי"

2. בחישוב שיעור המימון כאמור בסעיף 79, תבליט חמישי, יתרת ההלוואה לא תכלול ריבית שתיצבר עד יום 31.12.2023 בגין "תקופת גרייס" שניתנה לאחר 7.10.2023. בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 בנושא "דירקטוריון"

2. על אף האמור בסעיפים 41(א) ו- (ג) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 (להלן – הוראה 301), יראו, החל מ-8.10.2023, השתתפות של דירקטור, בישיבה באמצעות שימוש באמצעי תקשורת מתקדמים כנוכחות פיזית, רק לצורך עמידה בחובת ההשתתפות הקבועה בסעיף-בטל

2. סעיף 45(ג) להוראה 301 –

(א) – בפסקה (1), במקום "60 יום" יבוא "90 יום",

בפסקה (2), במקום "3 ימי עסקים" יבוא "6 ימי עסקים". בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308A בנושא "טיפול בתלונות ציבור"

3. על אף האמור בסעיפים 9(א), 9(ב) ו- 9(ג) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308A, תשובת התאגיד הבנקאי והודעתו ללקוח בדבר זכותו של הלקוח להשיג על החלטת התאגיד הבנקאי בפני הפיקוח על הבנקים, יכול שיינתנו בכתב או שיימסרו בעל פה, תאגיד בנקאי נדרש לתעד כל תשובה והודעה כאמור שנמסרו ללקוח בעל פה, תאגיד בנקאי רשאי לתת תשובה ללקוח ולציין בה את עיקרי נימוקיו בלבד, ובמקרים חריגים שיתועדו, רשאי התאגיד הבנקאי לא לנמק את תשובתו בטל.

4. בסעיף 9(ד) להוראה 308A, בסופו יתווסף: "בנסיבות חריגות מאד שבהן העיכוב נבע מגורמים שאינם בשליטת התאגיד הבנקאי, רשאי התאגיד הבנקאי לפרסם באמצעים מקוונים הודעה

לכלל לקוחותיו בדבר הארכת המועד וסיבת העיכוב, חלף משלוח הודעה לכל פונה כאמור לעיל בטל.

5. בסעיף 10(א) להוראה 308A, בסופו יבוא: "או בפרק זמן ארוך יותר שקבע המפקח לגבי כלל התלונות בשל נסיבות חריגות ושהודעה עליו פורסמה באתר האינטרנט של בנק ישראל בטל."

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 בנושא "ניהול סיכונים"

5.1 א. על אף האמור בסעיף 7(ב) להוראה 310 תאגיד בנקאי שטרם סקר ואישר השנה את מסמכי מדיניות ניהול סיכונים, ישלים את הדרישה שבסעיף עד ליום 31.3.2024. יישום האמור מותנה בקיום דיונים בדירקטוריון ובהנהלה אודות השלכות המצב הביטחוני והכלכלי על מדיניות ניהול הסיכונים ועל פרופיל הסיכונים של התאגיד הבנקאי. בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי"

5.1. בסעיף 27א במקום "הדוח ייחשב כמעודכן אם הוגש עד תשעה חודשים ממועד הדוח הכספי" יבוא "הדוח ייחשב כמעודכן אם הוגש עד חמישה עשר חודשים ממועד הדוח הכספי". בטל
 5.2. בסעיף 27ג יקראו את הרישאה במקום "שלושה חודשים", "תשעה חודשים". בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311A בנושא "ניהול אשראי צרכני"

5.2. א. סעיף 21.4 להוראה לא יחול בטל.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325 בנושא "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות

עובר ושב"

6. על אף האמור בסעיף 4(א) להוראה 325, רשאי התאגיד הבנקאי שלא להגדיר ולהסכים מראש ובכתב על מסגרת בתוך יום עסקים אחד, ובלבד שיפעל להסדרת המסגרת בהקדם האפשרי, בהתקיים התנאים הבאים:

6.1. לקוח שהוא יחיד - בסכומים שלא יעלו על 5,000 ש"ח;

6.2. לקוח שהוא עסק קטן, כהגדרתו בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008 - בסכומים שלא יעלו על 10,000 ש"ח;

6.3. לקוח שהוא עסק גדול - בסכומים שלא יעלו על 100,000 ש"ח.

בסעיף זה "עסק גדול" - מי שאינו יחיד ואינו עסק קטן. בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור"

6.1. המגבלות הקבועות בסעיפים 4 ו-5 עד 8 להוראת ניהול בנקאי תקין 329 לא יחולו על הלוואה שסכומה אינו עולה על 200,000 ₪ והיא אחת מאלה:

(1) הלוואה לבניית ממ"ד הפטורה מהיתר על פי תקנות התכנון והבנייה (עבודות ומבנים הפטורים מהיתר), (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, שפורסמו על ידי מפקדת פיקוד העורף.

(2) הלוואה לשיפור מיגון בדירת מגורים כמפורט ברשימת "חברות מורשות לחיזוק חדר בבית" שמפרסם פיקוד העורף בקישור: <https://www.oref.org.il/12495-17563-he/pakar.aspx>

ii.6. על אף האמור בסעיף 4 להוראות ניהול בנקאי תקין 329, תאגיד בנקאי רשאי לאשר הלוואה לדיוור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין עד לשיעור מימון של 70%, ובלבד שסכום ההלוואה שמעל שיעור מימון של 50% לא יעלה על 200,000 ש"ח.

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא "ניהול סיכונים תפעוליים"

iii.6. בסוף סעיף 27 להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 350 יבוא: "אם התקופה של שלוש השנים מסתיימת עד 31.3.2024, רשאי התאגיד הבנקאי להאריך את השלמת עריכת הסקר לכל היותר עד 30.6.2024."

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 357 בנושא "ניהול טכנולוגיית המידע"

iv.6. לעניין סקר בטיחות שחלה לגביו תקופת 18 החודשים כאמור בסעיף 11(א)(2) להוראות ניהול בנקאי מספר 357 בנושא: "ניהול טכנולוגיית המידע" – רשאי התאגיד הבנקאי להאריך תקופה זו ולערוך סקר כאמור לא יאוחר מיום 30.6.2024, והכל באישור מתועד ומנומק של מנהל הסיכונים הראשי.

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 360 בנושא "רוטציה וחופשה רציפה"

א6. ~~על אף האמור בסעיף 3(ב)(2), אם משך הזמן המרבי שהגדיר התאגיד הבנקאי למילוי תפקיד רגיש על ידי מנהל או עובד יפוג עד ל-31.12.2023, התאגיד הבנקאי רשאי להאריך את משך הזמן המרבי עד ל-31.3.2024 ובלבד שיונהגו הבקורות אשר נקבעו לפי סעיף 3(ב)(4)-בטל~~
 ב6. על אף האמור בסעיף 4(א), עובדים בעלי תפקידים רגישים ושאר בעלי התפקידים שעדיין חייבים לנצל חופשה רציפה עד 31.12.2023, יהיו רשאים לנצלה עד 30.4.2024, ככל שניתן לעשות זאת לפי כל דין וככל שהתאגיד יקבע מנגנוני בקרה כאמור בסעיף 4(ה) להוראה 360. לעובד כאמור, שהתאגיד אישר לו דחיית החופשה הרציפה עד ל-30.4.2024 והוא ניצלה בארבעת החודשים הראשונים של שנת 2024, תחשב חופשה זו כחופשה הרציפה היחידה שתידרש לגביו בשנת 2024 לפי סעיף 4(א).

ג6. ~~למרות האמור בסעיף 36. במקרים שבהם עובדים בעלי תפקידים רגישים ושאר בעלי התפקידים היו במהלך החופשה הרציפה ונקראו לשוב לעבודה עקב המצב הביטחוני, התאגיד הבנקאי יהיה רשאי באישור ועדת חריגים פנימית לאשר לאור המצב הביטחוני את קיצור החופשה הרציפה הנדרשת על פי ההוראה, ככל שניתן לעשות זאת לפי כל דין. בטל~~

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 367 בנושא "בנקאות בתקשורת"

7. בטל-

8. ~~בטל על אף האמור בסעיף 19(ג) להוראה 367, רשאי התאגיד הבנקאי ליישם את האמור בסעיף זה גם בעבור חשבון סליקה שהיקף הסליקה השנתי בו לא עולה על 200,000 ש"ח, ובלבד שהגדלת היקף הסליקה נדרש לצורך סיוע על רקע המלחמה, דוגמת סיוע למשפחות הנפגעים~~

והנעדרים ותמיכה בפעילות גופי הביטחון וכוחות ההצלה והסיוע. על התאגיד הבנקאי לנטר את הפעילות בחשבונות סליקה אלו. על התאגיד הבנקאי לפעול להשלמת תהליך הזיהוי והאימות של הלקוח בעל חשבון הסליקה בהקדם האפשרי בנסיבות העניין מהמועד בו עלה היקף הסליקה על 50,000 ש"ח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 בנושא "ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור"

9. בטל להוראה 411 יתווסף נספח ב'6 הבא:

הסדר שקבע המפקח על הבנקים לפי סעיף 7א לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן, "הצו").

(א) במקרים חריגים, כאשר קיימים טעמים מיוחדים הנובעים מהמצב הביטחוני ובהתאם להערכת הסיכון של התאגיד הבנקאי, תאגיד בנקאי רשאי להחיל את הוראות סעיפים 6א(א)(2) ו-6א(ב) לצו בכל אחד מהמקרים הבאים:

(1) הנפקת כרטיס חיוב ליחיד שמסגרת הפעילות בו אינה עולה על סכום של 100,000 ש"ח,

(2) הגדרת סכום הפעילות בכרטיס חיוב קיים ליחיד עד לסכום שלא יעלה על 100,000 ש"ח,

(3) מתן הלוואה ליחיד באמצעות כרטיס חיוב, ובלבד שסכום הלוואה אינו עולה על 100,000 ש"ח;

(ב) תאגיד בנקאי יהיה רשאי במקרים האמורים לרשום את פרטי הזיהוי לפי העתק ממסמך זיהוי שהנפיקה מדינת ישראל, הנושא שם, מספר זהות, תאריך לידה ותמונה; (ג) בסעיף זה "כרטיס חיוב" – כרטיס חיוב שההתחשבות בגין החיובים שנעשו מכוחו נעשית באמצעות חשבון עובר ושב בתאגיד הבנקאי שאינו המנפיק או השותף להסדר ההנפקה.

(ד) היה והתאגיד הבנקאי פעל כאמור בסעיפים (א) ו- (ב) לעיל, על התאגיד הבנקאי לתעד את הנימוקים והסיבות לכך.

9א. בטל על אף האמור בהסדר הקבוע בנספח ב'2 להוראת ניהול תקין 411 (להלן בסעיף זה – "הנספח"), תאגיד בנקאי רשאי לפעול כלהלן:

חלף האמור בסעיפים 6.2 עד 6.3 לנספח, בעת מתן שירותי תשלום עבור מקבל השירות, יחולו התנאים הבאים:

סך העברות הכספיים שבוצעו לפי הוראות מקבל שירות, במהלך תקופה של שנה אינו עולה על 200,000 שקלים חדשים.

סך הכספים בהם זוכה מקבל שירות במהלך תקופה של שנה אינו עולה על 200,000 שקלים חדשים. חלף ההגדרה של "שירותי תשלום" בנספח יבוא – כהגדרתם בחוק שירותי תשלום, למעט ניהול חשבון תשלום למשלם או למוטב שהיתרה הצבורה בו עולה על 100,000 שקלים חדשים ולמעט חשבון עובר ושב בתאגיד הבנקאי.

האמור בסעיפים א ו-ב לעיל יחול בכפוף לתנאים הבאים:

על התאגיד הבנקאי לנטר את הפעילות בחשבונות התשלום שבהן יתרת הפעילות הצבורה עולה על 20,000 שקלים חדשים או שסך ההעברות או התקבולים של הכספים עולים על 100,000 שקלים חדשים.

על התאגיד הבנקאי לוודא כי מטרת הפעילות של מקבל השירות הינה למטרת גיוס כספי סיוע על רקע המלחמה, דוגמת סיוע למשפחות הנפגעים והנעדרים ותמיכה בפעילות גופי הביטחון וכוחות הצלה והסיוע.

99. בטל להוראה 411 יתווסף נספח ב'7 הבא:

בהתאם לסמכותי לפי סעיף 1 לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001, לעניין עדכון סכום היתרה ב-"כרטיס חיוב", אני קובע כי כרטיס הניתן לטעינה חוזרת לא יחשב "כרטיס חיוב" כהגדרתו בסעיף 1 לצו אם מתקיימים לגביו כל התנאים הבאים:

סכום הטעינה בשנה קלנדרית לא יעלה על 10,000 ש"ח, והסכום הניתן לטעינה בזמן נתון לא יעלה על 5,000 ש"ח;

הנפקת הכרטיס היא עבור עמותות הפועלות לסיוע על רקע המלחמה;

הכרטיס יכול להיטען אך ורק מחשבון עובר ושב בתאגיד בנקאי בישראל או מכרטיס חיוב ליחיד שההתחשבות בגין החיובים שנעשו מכוחו נעשית באמצעות חשבון עובר ושב בתאגיד בנקאי בישראל ולא יאפשר משיכת מזומנים;

הכרטיס יוגדר לשימוש בקבוצה סגורה של בתי עסק (Closed loop), שתאושר על ידי האחראי לאיסור הלבנת הון;

הכרטיס לא יאפשר ביצוע עסקאות בחו"ל ולא יאפשר ביצוע העברות בארץ ובחו"ל;

מנפיק הכרטיס ינטר את הפעילות בכרטיס וכן יקבע בקרות לאכיפת התנאים לעיל. בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדיור"

10. בסעיף 11(ב)(2) להוראה 451, במקום "ארבעה עשר ימים" יבוא "חודש קלנדרני". בטל

11. בסעיף 15(ב) להוראה 451 במקום "שלושה ימי עסקים" יבוא "שמונה ימי עסקים". בטל

12. בסעיף 15(ג) להוראה 451 במקום "חמישה ימי עסקים" יבוא "שמונה ימי עסקים". בטל

13. בסעיף 19א במקום "שבעה ימים" יבוא "עשרה ימים". בטל

13א. בסעיף 4א(א)(5) להוראה במקום "5 ימי עסקים" יבוא "8 ימי עסקים", ובמקום "7 ימי עסקים" יבוא "10 ימי עסקים". בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין 449 בנושא "פישוט הסכמים ללקוח"

14. הוראה 449 לא תחול במועד בקשת לקוח לדחיית תשלומים במסגרת הסכם למתן אשראי, וזאת ככל שמדובר בדחייה לפי מתווה הסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל" המפורסם באתר בנק ישראל.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 460 בנושא "הצגת נתוני פעילות בפקדון ניירות ערך"

15. על אף האמור בסעיף 6(א) להוראה 460, הנתונים המצטברים מתחילת השנה הקלנדרית ועד ~~30.9.2023 יוצגו עד לתאריך 30.11.2023 בטל~~

הוראת המפקח על הבנקים לפי סעיף 3(א1) לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992

16. בהתאם לסמכותי לפי סעיף 3(א1) לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992, אני מורה כדלקמן:

16.1. על אף הקבוע בסעיף 3(א4) לכללים האמורים לעניין הסכם למתן אשראי, לא תידרש חתימת לקוח לצורך ביצוע בקשת לקוח לדחיית תשלומים, וזאת ככל שמדובר בדחייה לפי מתווה הסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל" המפורסם באתר בנק ישראל, ובלבד שתתקבל הסכמת הלקוח ותתועד.

16.2. על אף הקבוע בסעיף 3(א4) לכללים האמורים לעניין הסכם למתן אשראי, בהלוואה לדיור כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין 451 'נהלים למתן הלוואות לדיור' של שני לווים או יותר, בה קיים קושי של אחד הלווים לחתום על מסמכי הלוואה, וזאת בשל מלחמת "חרבות ברזל", לא תידרש חתימתו של אותו לווה על מסמכי הלוואה ובלבד שינקטו הליכים מתאימים לזיהוי ותקבל הסכמתו המתועדת.

תוקף

17. (א) הוראה זו והתיקונים להוראות הקבועים בה יהיו בתוקף עד לתום תוקפה של ההוראה, ליום כ"ד בטיוון אדר ב' תשפ"ד (31-30 בינואר 2024).

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) בטלסעיפים 3, 4 ו-5 יהיו בתוקף עד 31.12.2023

(2) סעיף 6ב. להוראה, יהיה בתוקף עד ליום 30.4.2024.

(3) סעיף 6.i. להוראה יעמוד בתוקפו עד תום תקופת תוקפן של תקנות התכנון והבנייה (עבודות ומבנים הפטורים מהיתר), (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 שפורסמו על ידי מפקדת פיקוד העורף בקובץ התקנות ביום 26.10.2023.

טבלת עדכונים

חוזר 06 מס'	גרסה	פרטים	תאריך
2760	1	חוזר מקורי	22/10/2023
2761	2	עדכון	31/10/2023
2763	3	עדכון	20/11/2023
2771	4	עדכון	28/12/2023
2774	5	עדכון	04/02/2024